

Reform af medier og mennesker

LATIN-AMERIKA: Argentinas vej mod mindre ulighed, økonomisk, socialt og kulturelt, er belagt med en ny medielov som første skridt mod mere bevidste og i sidste ende demokratiske borgere. Og medier. Nuværende medielov er en arv fra diktaturet 1976–83, som forsterker mediemonopolerne i et land uden debat om medierne.

RUNE VITUS HARRITSHØJ

Journalist, Buenos Aires

På enhver frokostrestaurant i den argentinske hovedstad viser fjernsyn et eller flere nyhedsprogrammer. I taxien kværner kortbølge-stationerne. Frisørerne har de fleste dagblade liggende klar til læsning. Argentinerne hører statistisk til de største medieforbrugere i Sydamerika. Og udvalget er stort. Desto større årsag til en debat om kvantitet kontra kvalitet, fordi Argentinas forældede medielov kun er toppen af isbjerget i en praktisk talt fraværende debat om medierne.

Den argentinske medielov, Ley de radio-fusión, er fra 1976 og vedtaget under landets seneste militærdiktatur. Ifølge flere iagttagere har Argentina hårdt brug for en ny medielov, der af dens kritikere beskyldes for at lade landets traditionelle økonomiske interesser sætte mediedagsordenen. Og det påvirker som ringe i vandet opfattelsen af, hvordan samfundet bør fungere og fra læser til beslutningstager i værste fald bevidst fejlinformerer for at ændre eller forandre status quo. Men oftest uden for de folkevalgte rækkevidde og dermed uden for de demokratiske rammer. På gadeplan er det eksempelvis, at den i dag forarmede middelklasse ikke kan gennemskue, hvorfor visse tiltag går i mod deres egne interesser. Et aktuelt eksempel er forsommerens, stadigt latente, landbrugskonflikt.¹ Ifølge eksperter i sammenhængen mellem demokratisk underskud og massemedier, er den argentinske landbrugskonflikt bare et af flere klassiske eksempler på en folkevalgt regerings strabadser med at vinde, og vende, folkestemningen til fordel for grundlæggende men nødvendige social-politiske reformer, hvis et flertal eller stort set samtlige massemedier forener sig med reaktionære kræfter. Denne teori argumenterer blandt andet journalist og professor Washington Uranga fra dagbladet Página/12 samt professor i statsteori og politisk historie, Marcelo Koenig, fra Buenos Aires Universitet.

Den nye medielov skal bryde op i forankrede magt- og mediestrukturer

Begge mener, at landets nuværende medielov er en dinosaur, der ikke giver medierne den fornødne rolle og kvalitet i et demokrati. Med andre ord er medierne i Argentina ikke deres rolle bevidst i forhold til at deltage i debatten om dem selv. En debat som ikke engang beslutningstagerne holder gang i. Kun i visse akademiske kredse har der kørt en debat om mediernes rolle og vigtighed i at modne det endnu unge argentinske demokrati, så der skabes en general debatkultur ud over talkshowenes og nyhedsprogrammernes overfladiske og sammenhængende dækning. En ny medielov skal bryde op i forankrede magt- og mediestrukturer

og i første omgang åbne muligheder for en mindre partisk presse, så landets i forvejen stærkt uigennemsigtige beslutningsprocesser, demokratiske eller ej, får den såkaldte fjerde statsmagt at tænke på. I dag er kritisk presse en undtagelse i de argentinske massemedier og et fænomen, som diverse NGO'er arbejder med praktisk talt uden midler. Mere upartiske medier kan i sidste ende informere borgerne oftere og mere sagligt og sandfærdigt om Argentinas presserende problemer indenfor korruption, fattigdom, ogpør med diktaturet, kvindeundertrykkelse og meget mere.

Den argentinske regering ledet af peronisten Cristina Fernández de Kirchner kalder en ny medielov for alle kriges moder. Kampen for mediernes objektivitet er vital for at give borgerne en sandfærdig og upartisk dækning af de demokratiske processer. Men ét er en ny medielov. Noget andet om borgerne er klædt ordentligt på, intellektuelt, til at afkode de argentinske mediers udtalte partiskhed.

– Vejen til grundlæggende forandringer, og bevidstheden om den, skal belægges med mere bevidste og oplyste borgere. Borgerne kan ikke deltage i en demokratisk debat, og forstå vigtigheden af en debat om medierne, hvis hverken sociale organisationer eller politiske partier indkorporerer debatten om medierne i deres agendaer. Argentinerne er ubevidste om behovet for en ny medielov. Og de underliggende problemstillinger som økonomiske gruppers akkumulering af tv-stationer, dagblade og magasiner eller spørgsmål som konsekvenser af nye teknologiske beslutninger. Derfor er der brug for en alfabetisering af borgerne i medieforstand, så de ikke bliver ofre for forenklinger og demagogi uden for kontekst,» siger Washington Uranga vel vidende, at dette i yderste konsekvens også er et spørgsmål om uddannelsen og opdragelsen fra det første åndedræt.

– Bevidstheden om adgang til information og kommunikation som fundamentalt menneskeret skal være del af uddannelsessystemet allerede fra folkeskolen. Der skal uddannes for at kommunikere og kom-

munkeres gennem uddannelsen. Det er en opgave som bør ske parallelt og i fællesskab med den politiske debat. Og den er lige begyndt i Argentina, sier Uranga.

Størstedelen af samfundsgrupperne er ekskluderet fra den offentlige debat om (om)fordelingen af landets ressourcer

Det der for alvor fremprovokerede den argentinske regering til at arbejde for en ny medielov skete i 2003, hvor korruptionsskandalen om adgangen til radio- og tv-frekvenser brød los. Det franske firma Thales Spectrum vandt kontrollen over tv- og radiofrekvenserne i Argentina i offentlig

licitation i 1997, men senere undersøgelser viste, at den daværende argentinske regering under Carlos Menem modtog op til 25 mio. dollar i bestikkelse fra franskmændene. Ifølge Kirchner-regeringen, der i januar 2004 nationaliserede kontrollen med æteren (radio- og tvfrekvenser, red.), uddelte Thales Spectrum med stor sandsynlighed også licenser til sendetid og bølgelængder på må og få. På samme måde er skandalerne, eller rygterne, om betalte journalister dagligdag i Argentina: At udvalgte centralt placerede journalister modtager privilegier af økonomisk eller anden art mod at rapportere for eller mod en udvalgt gruppe.

En ny medielov ville kunne komme denne tendens i forkøbet og gøre de argentinske medier, og de instanser der styrer og administrerer dem mindre påvirkelige fra interessegrupper uden respekt for presseetik. Den argentinske regering søger samtidig at øge pressetøtten til visse medier, der i dag ikke kan overleve.

ARGENTINERNE HØRER statistisk til de største medieforbrugere i Sydamerika. Hvad er der galt?

– Forbrug er ikke lig med deltagelse. En person kan forbruge alt også det, der skader denne. Og denne person kan endda forbruge vel vidende, at dette forbrug skader. Måske er det ikke helt tilfældet med mediebuddet i Argentina, men det er klart, at borgerne ikke forstår de kriterier, der skal til for at få bedre massemedier. Det er medierne her, og ikke uddannelsessystemet eller beslutningstagerne, der «uddanner» efter kriterier i overensstemmelse med mediernes egne interesser. Som i Argentina betyder, at medierne sørger for, at de offentlige medier, public service, altid fremstilles og dermed desværre af borgerne opfattes som kedelige, tendentløse og kvalitetsløse, siger Washington Uranga.

«Uligheden i samfundet hænger sammen med det demokratiske underskud, også i medierne.»

Washington Uranga, Página/12

De argentinske medier er som i alle andre kapitalistiske samfund fundamentale for dagsordenen. I Argentina er medierne kontrolleret af en lille gruppe, hvilket hæmmer adgangen til at komme til orde i et pluralistisk samfund. Størstedelen af samfundsgrupperne er med andre ord ekskluderet fra den offentlige debat om (om) fordelingen af landets ressourcer.

– Uligheden i samfundet hænger sammen med det demokratiske underskud, også i medierne. Det er et magtproblem. De økonomiske og politiske magtgrupper er tydeligvis forbundet med dem, der kontrollerer medierne. Argentina får kun et mere modent demokrati med mere demokratisk kommunikation og viceversa, sier Uranga.

De argentinske tilhængere af en ny medielov kræver, at den grundlæggende ændrer opfattelsen af adgangen til kommunikation ud fra følgende kriterier: At kommunikation/information bliver en fundamental menneskeret og tilbyder midlerne og mulighederne for at imødekomme dette ideal. At medierne som udgangspunkt skal fungere som public service, at informere for hele samfundets ve og vel. At den garanterer diversitet i kilder og aktører for at skabe pluralitet i perspektiver og information. At den sætter grænser for det private som offentlige ejerskab af medier.

– Argentina har ikke ændret medieloven endnu, fordi der på forskellige tidspunkter ikke har været stemning eller mulighed for det. Enten fordi medierne, og dem der styrer dem, har været knyttet til militæret, eller fordi den politiske magt frygtede at blive offer for medierne, hvis de forsøgte at ændre på deres magt. Og det betød at politikerne foretrak kompromisser og tjenester fremfor ændringer af medieloven, siger Washington Uranga.

© norske LMD

¹ Se Rune V. Harritshøj, «Argentinas medie-bårede konflikt», norske Le Monde diplomatique, august 2008.

Pressefriheten truet i USA

FRIE MEDIER: Under republikanernes landsmøde i september, demonstrerte amerikanske myndigheter tydelig at journalister fra uafhængige medier fritt kan arresteres og brutaliseres kun fordi de rapporterer nyhetene.

KIM BREDESEN

Journalist for norske Le Monde Diplomatique

Første dagen i september inntraff en hendelse som flere mener vil endre spilleregler for hvordan pressen kan behandles i USA. Da spredde nyheten seg om at radioverten Amy Goodman fra Democracy Now! hadde blitt arrestert for å ha «konspirert til opprør» under republikanernes landsmøte i St. Paul, Minnesota. Goodman ble arrestert i henhold til en sovende paragraf i Minnesotas antiterrorlov fra 2002. Ifølge mediekommentatoren Ray McGovern, som har erfaring fra militær etterretning, var Goodmans arrestasjon en tydelig advarsel om at «reglene hadde gått opp i røyk». Et videoklipp, som ble sett hele 830 000 ganger på YouTube i september, viser hvordan Goodman ble påsatt håndjern og presset mot bakken selv om hun hele tiden identifiserte seg selv som en journalist.² Agenter fra Secret Service reagerte med å rive pressebeviset

av halsen hennes.³ Årsaken til den brutale behandlingen var at hun forlangte løslatelsen av de to medarbeiderne Abdel Kouddous og Nicole Salazar,⁴ da de ble arrestert for å ha dekket demonstrasjoner under landsmøtet. Medarbeiderne ble løslatt kort tid etter, med blodrester og arr på kroppen etter behandlingen fra lokalt og føderalt politi. Ingen ble senere tiltalt for lovbrudd.

Journalistene fra Democracy Now! var ikke alene om å få krenket sine rettigheter. Rundt 40 journalister, bloggere og videoreportere ble også arrestert samtidig – enkelte ble til og med arrestert på forhånd. Alle var der for å dekke demonstrasjonene. De fleste var fra den såkalte alternative pressen, men enkelte var også fra hovedstrømsmedier som Associated Press, Variety og St. Paul Pioneer Press.

McGovern mener at flere i utbrytergruppen sannsynligvis var såkalte «agents provocateurs»

Politiet i St. Paul ble dessuten kritisert for unødvendig brutalitet mot demonstrantene. Democracy Now! kan fortelle at de brukte pepperspray, gummikuler og sjokkgranater for å holde demonstrantene unna republikanernes landsmøte. Ifølge Glenn Greenwald, en tidligere advokat og

Videoen av Amy Goodmans arrestasjon, som ble sett av 830 000 på YouTube i september, vitner om en skremmende ny holdning til yttringsfriheten hos amerikanske styresmakter.

nå blogger for Salon.com, var St. Paul i en mer militarisert tilstand enn Manhattan i dagene etter 11. september-attentatene. Greenwald oppsummerer politiets atferd slik: «Her har vi et massivt angrep ledet av føderale byråer for lov håndheving på venstredissidenter og demonstranter som overhodet ikke har brutt noen lover. I forkant av angrepene ble de spionert på i månedsvis.»⁵

LOS ANGELES TIMES rapporterte at rundt 10 000 fredelige demonstranter var møtt opp, og at av disse brøt 200 ut av mengden og deltok i voldelige aksjoner som knusing av vinduer, punktering av bildekk og trakassering av landsmøtedelegater. Det var medlemmer av denne grupperingen politiet angivelig ville få under kontroll, men klarte ikke å skille demonstranter og journalister fra hverandre. Kommentatoren

Ray McGovern mener imidlertid at flere i utbrytergruppen sannsynligvis var såkalte «agents provocateurs». Under en samtale i en park med flere aktivister hevdet han å ha blitt presentert troverdige bilder som beviste at i et minste tre personer som ga seg ut for å være demonstranter, hadde vært med i politiets forebyggende raid mot en gruppering kalt RNC Welcoming Commitee.⁶ Kort tid etter samtalen ble de tre personene konfrontert med opplysningene, og de forlot raskt området i en bil merket med skilt fra et nærliggende politidistrikt.

Forkjøpsarrestasjonene var et samarbeid mellom bypolitiet og Homeland Security, Sheriffkontoret i Ramsey kommune og FBI. Et eksempel på en slik aksjon var natten til 1. september da de omringet et hus hvor Eileen Clancy, leder for I-Witness, en organisasjon som overvåker politiet for å beskytte borgerrettigheter, overnattet sammen med en rekke andre journalister. Der ble de arrestert av væpnet politi lenge før de hadde fått mulighet til å filme demonstrasjonene eller begå lovbruddene de var mistenkt for å planlegge. Under republikanernes landsmøte i New York i 2004 jobbet I-Witness sammen med National Lawyers Guild for å frifinne 400 av totalt 1800 tiltalte som ble arrestert der. Forebyggende arrestasjoner ble også tatt i bruk da.

Da republikanernes landsmøte var over, hadde 60 000 mennesker signert et åpent fra Free Press⁷ som fordømte arrestasjonene og forlangte at den lokale påtalemyndigheten løslot alle anholdte journalister og droppet tiltalene mot dem.

Protester kom også fra fra American Civil Liberties Union, The Newspaper Guild, the Reporters Committee for Freedom of the Press, Journalister uten Grenser og Writer's Guild of America.

Ordføreren i St. Paul, Chris Coleman, svarte innledningsvis ikke på gjentatte telefoner og anmodninger på epost om kommentarer til hendelsene. Han lovpriset imidlertid byens politisjef, John Harrington, for å ha håndtert de mistenkte på en korrekt måte. Senere skal han ha moderert sitt synspunkt betydelig da han i en uttalelse til pressen slo fast at ingen av de anholdte journalister skulle tiltales for lovbrudd da deres handlinger under demonstrasjonene var beskyttet av yttringsfriheten.

© norske LMD

¹ Democracy Now! er et radio- og fjernsynsprogram som blir kringkastet på over 700 radio- og fjernsynsstasjoner over hele USA og verden over. Se Danielle Follett, «Democracy Now! – et håp for den kritiske nyhetsformidlingen», norske Le Monde diplomatique, januar 2008.
² Se videoklipp av arrestasjonen på <http://youtube.com/watch?v=YjYvR0bGQ>
³ «Charges Dropped Against DNI Journalists – Investigation Needed», Democracy Now!, 19. september. http://www.democracynow.org/blog/2008/9/19/charges_against_dni_journalists_dropped_investigation_needed
⁴ Se videoklipp av arrestasjonen på http://www.youtube.com/watch?v=2jreRSEQ_Yg
⁵ Glenn Greenwald – «Scenes from St. Paul: Democracy Now's Amy Goodman arrested», Salon.com, 1. september. <http://www.salon.com/opinion/greenwald/2008/09/01/protests/>
⁶ Ray McGovern: «Storm Troopers at the RNC», consortiumnews.com, 8. september. <http://consortiumnews.com/Print/2008/090808a.html>
⁷ «Free Press Calls for Charges to Be Dropped Against Amy Goodman, Independent Journalists», freepress.net, 2. september. <http://www.freepress.net/node/43929>